

še poroča, da so 3. t. m. Francozi napadli Nemce pri Hau-u in Saussaye-ju in so jih po 5 ur trajajoči bitvi celo pobili. Nemci so zgubili kakor sami pravijo, 300 mrtvih in ranjenih. Francozi so vzeli Tlod in so se tam utrili.

Belfort so Nemci tudi obdali. Belfort je samo vtrdjen tabor, v katerem se nabaja 20—50,000 mož.

10. t. m. je francoski general Aurelles de Paladine po dvehdnevni bitvi vzel spet Orleans in je Nemce, posebno Bavarce pod generalom von der Tann, popolnoma pobil, in to je največja zmaga katero so v letošnjem boju Francozi zoper Nemce imeli. Nemci so zgubili više 3000 mrtvih in ranjenih, in više 1000 so jih Francozi vjeli. Vzeli so tudi Nemcem 2 kanona in više 20 popolnoma popreženih vozov polnih municije in živeža. Bitva se je začela 9. t. m. pri Kulmiers-u, Francozi so bili zelo navdušeni, čeravno je zelo deževalo. — Nemci pravijo, da vendar francoska zmaga ni tako velika, ker niso Nemcev še dalje nasledovali; bodo pač imeli tudi svoje vzroke. Zdaj se je generalu Tann-u poslalo mnogo vojakov. Loirska francoska armada še tedaj vendar ni tako uničena kakor so pisali nemški časniki. Armada generala Tann-a se bode povečala na 70,000 mož.

Iz Berolina se piše, da se Pariz ne bode bombardiral, ker je Bismark zvedel od Thiers-a, da je Pariz še samo za mesec dni s živim oskrbljen, in da se bode potem tako moral podati. V enem mesecu pa se lahko mnogo spremeni.

Gospodarske stvari.

Pojasnila

postave gledé povzdige reje goveje živine.

K §. 16 d.

O trževanju z govejo živino in kar imamo od nje.

Velike imenitosti za živinorejo in za dohodek, ki ga imamo od nje, je tudi kupčija z živino, — stvar, ki je danes še slabo vrejena. Naši dosednji živinski semnji ne ustrezajo pravičnim tirjavam. Kupec nima nikakoršnega zagotovila, in zaradi tega kupujejo plemno živino prav redkokrat po takih semnjih, na ktere gonijo večidel le pitovno živino za mesarja, s katero zatrosijo čisto okužne bolezni.

Da se zljajša nakup in prodaja plemne živine, naj bi se osnovali poleg navadnih živinskih sejmov, še posebni sejmi za plemno živino, na ktere bi se smele goniti le samo plemne živali.

Da je pa kupec na vse strani zagotavljen, je treba potnih pisem (posov) za živino.

Potna pisma za živino.

Potna pisma za živino so pri vrejenj kupčiji s živino neobhodno potrebna, in jih je treba imeti ne le, kadar so kužne bolezni se prikazale, ampak tudi vselej pri prodaji kakove živali.

Popotno pismo kupcu pové, od koga je žival kupil in razsoja tudi v pripirnih rečeh pri zagotovitvi. Popotno pismo obvaruje tudi živinorejce, da se tako lahko ne utepe kaka okužna (nalezljiva) bolezen.

Tako pismo tudi ovira, da se živina tako lahko ne ukrade, kajti nobenega živinčeta ne smejo brez takega pisma pripeljati na sejem, in se ne sme brez njega prodati.

Taka pisma so srenji tudi gotov dohodek, ker se plačuje za vsako kakih 10 krajev. v srenjsko in oziroma v okrajno blagajnico.

Za onega, ki taka pisma napravlja, nima ta posel nikakoršnih težav. Ravnat mora vselej vestno in značajno; več nego slabo bi bilo iz postrežljivosti neresnico potrditi.

Oni, ki popotna pisma za živali napravlja, naj si bode že srenjski predstojnik ali prvomestnik ogledovalne komisije, pozna itak osebno gospodarja, ki kako žival prodá in vé tudi kako živino redi, — iz popisa, kterege iz dotičnih zapiskov (tabel) povzame. Po deželah, kjer imajo navado taka popotna pisma napravlja, je dospela živinoreja do vrhunca; trževanje s živino je v takih deželah velike imenitosti, kajti kupec smé vselej prodajalcu zaupati, kar pri nas ni, da bi se smelo trdit.

Dohodki za spisovanje popotnih pisem za živino so tako zdatni, da je mogoče z njimi posebnega živinskega

zdravnika čisto plačevati in vrhu tega še precej ostane za živinske premije, živinske zavarovalnice in druge potrebe.

Ker se dozda morajo ta pisma postavno zastopj napravljati in se dajejo živinorejcem tudi le zaradi živinskih kug, naj bi gospodarji skrbeli, da se jim po postavni poti sploh dovoli, da se taka pisma napravlja ter za ta posel plačuje nekoliko krajevarjev.

K §. 18.

O narečenju izprašanega živinskega zdravnika.

Da bi za sposobnega živinskega zdravnika deželni odbor skrbel, bode težko dovršiti, ker ne bode dobili toliko izvrstnih živinskih zdravnikov, kolikor bi jih trebalo.

Na avstrijskem imamo samo eno živinozdravniško šolo in sicer na Dunaju, kjer pa zdravijo skoro samo konje in pse, ter se na zdravljenje goved, ovec in prešičev premalo gleda.

Da dobijo gospodarji pripravnih živinskih zdravnikov, bi bilo dobro, ako bi se osnovala posebna živinozdravilska učilnica za Štajarsko tam, kjer bi jej bilo mesto najbolj ugodno. Z samo živinozdravilsko učilnico pa bi tudi ne bilo pomagano; treba tudi, da se sposobni mladeni v zavod obilo vpisujejo.

A mladenec bode še le tadaj prevzel težki posel živinskega zdravnika, ako je prepričan, da bode gotovo dobil pripravno službo, ko se izučil in mu ne bode treba, kakor do zdaj, po izšolanju stradati začeti, ker si vsak mazač več prisluzi nego on. Gospodarji moramo tedaj sami na noge stopiti ter živinske zdravnike ravno tako izvoliti in jim službo preskrbeti kakor uradnikom; mi moramo za njihovo bodočnost skrbeti, ako se hočemo nadjati, da nam bodo svoje dni lahko mnogo koristili.

Zavode ali štipendije moramo ustanoviti, da se čvrsti in marljivi mladeni morejo izučiti, ter nam koristiti kot izurjeni živinski zdravniki.

Dohodki za popotna pisma za živali bodo temu namenu posebno ustrezali. Najprej bi se moralo pri izvršitvi te postave po okrajih, kjer ni sposobnih živinskih zdravnikov kako tako pomagati, a skrbeti, da se narekó prej ko prej živinski zdravniki.

Nektere skušnje kmeta Epiharmosa v mačkinji žalosti.

IX. Kako si napravim hamburško meso.

To meso zelo slovi in je prav drago. Jaz pa si ga sam napravim. Vzemem si govedino, kolikor je mislim, da mi treba povonjenega mesa za celo leto. To govedino denem v škaf in na njo vlijem vode, v kateri se je salpeter razpusil. Salpeter je treba le toliko, da se meso dobro presoli. Potem denem meso v eden ali več piskrov, vlijem to salpetrovino na meso, in tako dolgo kuham, da se vsa voda razsopari, ter vzamem meso iz piskra in ga obesim 24 ur v dim, in tako ohranim govedino kakor drugo povonjeno meso, in si ga vzamem kosček, kadar sem lačen, in imam v mačkinji žalosti tako dobro meso, kakor ga imajo v Hamburgu.

X. Kako si moko moljev branim.

Če moka ni suha, se radi v nji vgnjezdijo moljev. Ko jih zapaziš, presejaj moko in jo na solcu posuši. Če pa jih je že preveč, porabi moko za živinsko klajo. Moljev pa se ni v moki bati, ako dobro posušeno moko v suhem kraju ohraniš, jo s platneno rjuho pokriješ in čez rjuho nekaj soli potrosiš.

Dopisi.

Iz Trsta. Vsled najvišega sklepa 20. oktobra t. l. ima vlada pri nas napraviti višo realko z nemškim učnim jezikom. Vlada sama bo iz državne blagajnice plačevala vse stroške. Italijani se nad to določno napravo zelo jezijo. Že državna gimnazija jim je tru v peti, ker se v njej nemški podučuje, tim bolj jih je pri zadnjih pruskih zmagah razjezila določena realna šola. Sprva so po vsej pravici v svojem dnevniku „Cittadinu“ vlado hudo napadli zaradi njene pristranosti. V Trstu živi, je povdarjal omenjen laški list,